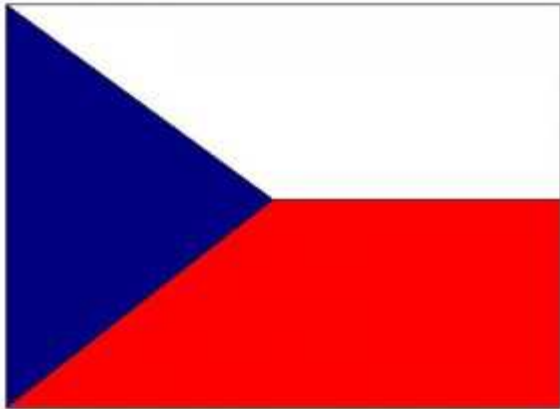

Rozpad monarchie byl nezadržitelný

Podle historiků se **zánik Rakouska-Uherska** v první světové válce dal očekávat. Konečnou formu **samostatného Československa** dal Masarykův zahraniční odboj. Vznik Československa završil velký zápas o politickou emancipaci.

Státní vlajka Československé republiky

Po první světové válce se naprosto změnila mapa Evropy. **První světová válka** způsobila, že bylo možno změnit hranice a vlastně rozbít Rakousko-Uherskou monarchii.

Osobnost TGM

Iniciátorem myšlenky samostatného Československa byl profesor **Tomáš G. Masaryk**.

Podle historiků Masaryk viděl, že Češi jsou **politicky a hospodářsky silní**, ale chybí jim ten poslední atribut národní síly – **vlastní stát**. Proto se rozhodl, že musí odejít za hranice a za pomoci spojenců ho vybojovat. **Většina českých politiků**, kteří zůstali doma, však v té době s rozbitím monarchie nepočítala. Postoje těchto politiků k mocnářství se měnily podle vývoje na frontě i doma.

Vliv Dohody

Myšlenka **samostatného státu československého** bylo novum. V zahraničí neměl Masaryk s propagováním myšlenky **samostatného Československa** dlouho úspěch. Tak zvaná **Dohoda** považovala Rakousko-Uhersko za historicky osvědčený stát a svého úhlavního nepřítele viděla v Německu. Avšak **Masarykova a Benešova propaganda** tyto představy o Rakousku postupně rozbila. Argumentovala, že Vídeň je přirozeným spojencem Berlína, kterému toto spojení umožňuje expanzi, což by mohlo za čas pokračovat, i kdyby Berlín válku prohrál.

Československá otázka

Československá otázka se výrazně rozehrála už na počátku roku 1917. Benešovi se tehdy podařilo, aby Dohoda vsunula do svých válečných cílů rovněž **osvobození**

Čechoslováků. Ale je pravdou, že všechno záviselo na frontové situaci a jiných vlivech.

Stát Čechů a Slováků

Mezi českými politiky a zejména mezi částí těch **slovenských předáků**, kteří se hlásili k Masarykovi, byla vžitá myšlenka, že **existuje jednotný československý národ** se dvěma větvemi – českou a slovenskou. **Milan Rastislav Štefánik** to také odůvodňoval politicky – chceme rozbít mnohonárodní monarchii pod heslem sebeurčení národů.

Kdyby říkal, že chce vytvořit jiný, daleko **menší mnohonárodní stát** vedený dvěma národy, nikdo by to nebral.

Štefánik a Masaryk se narodili asi šedesát kilometrů od sebe, v kraji, kde se **české a slovenské etnikum** prolínalo. Myšlenka **československého státu** jim nebyla vzdálena.

Slovensko nemohlo zůstat samo

Podle historiků je pravděpodobné, že koncem války by se Rakousko-Uhersko stejně rozpadlo a **vznikly by nové státy**. Ovšem zahraniční odboj přišel s myšlenkou **Československa**. Bez Slovenska bychom měli očividně Českou republiku. Ale vítězné mocnosti by těžko dovolily, aby **Slovensko** zůstalo u poraženého **Maďarska**, a připojily by ho zřejmě k Polsku. Jeho **spojení s českými zeměmi** bylo proto logické.

Slováci dlouho usilovali o **autonomii** v rámci uherského státu. Ale Rakousko-Uhersko válku prohrálo – a být na straně poražených není dobré.

Politická elita Slovenska, která byla značně úzká, se koncem roku 1918 přiklonila myšlence Československa. Zpočátku většina ani nechtěla **autonomii pro Slovensko** už proto, že si uvědomovala, že chybí vrstva lidí, kteří by uměli zemi spravovat. Myslela si, že se vše upraví později. Masy národa, pokud si význam **vzniku**

Československa uvědomovaly, s tím souhlasily.

Náhodou zvolené datum

Historici připomínají, že vyhlášení svobody **28. října 1918** v Praze bylo vlastně omylem, kterého politici, kteří nejeli do Ženevy, chytře využili. Zhruba od poloviny října mohlo **vzniknout Československo** každým dnem. Čekalo se jenom na impuls. Tím se stala **nóta rakousko-uherského ministra** zahraničí hraběte Guyly Andrássyho, v níž opakoval nabídku na **příměří a mír** a přijal požadavek amerického prezidenta **Woodrowa Wilsona** na uznání národních práv **Čechoslováků a Jihoslovánů**.

Když její text redakce Národní politiky **vyvěsila na Václavském náměstí**, shlukli se tam lidé, kteří to považovali za kapitulaci a za uznání **československého státu**. Brzy z toho vznikla **ohromná manifestace**, největší, jakou dosud Praha zažila. Členové předsednictva Národního výboru v té době **jednali v Ženevě s Benešem** a o ničem nevěděli. Zastupující předsednictvo si uvědomilo, že by **davy lidí** mohly být strženy třeba k plenění obchodů, obsazování úřadů a k útokům na Němce. Proti nim by **mohlo vystoupit vojsko** složené z cizinců včetně Němců a Maďarů. Proto se politici pokusili dojednat s rakouskými úřady **převzetí moci bez krveprolití**. To se jim podařilo.

Název státu: Československo

Československo byl jediný možný název. Vždyť to měl být skutečně národní stát **Čechů a Slováků** nebo – tehdejším termínem řečeno – **Čechoslováků**. Názvy jako třeba **Středoevropská republika** nebyly v módě. Ale za války navrhovali někteří američtí Slováci, aby se nový stát jmenoval **Slávie**. Masaryk to zcela neodmítl.